

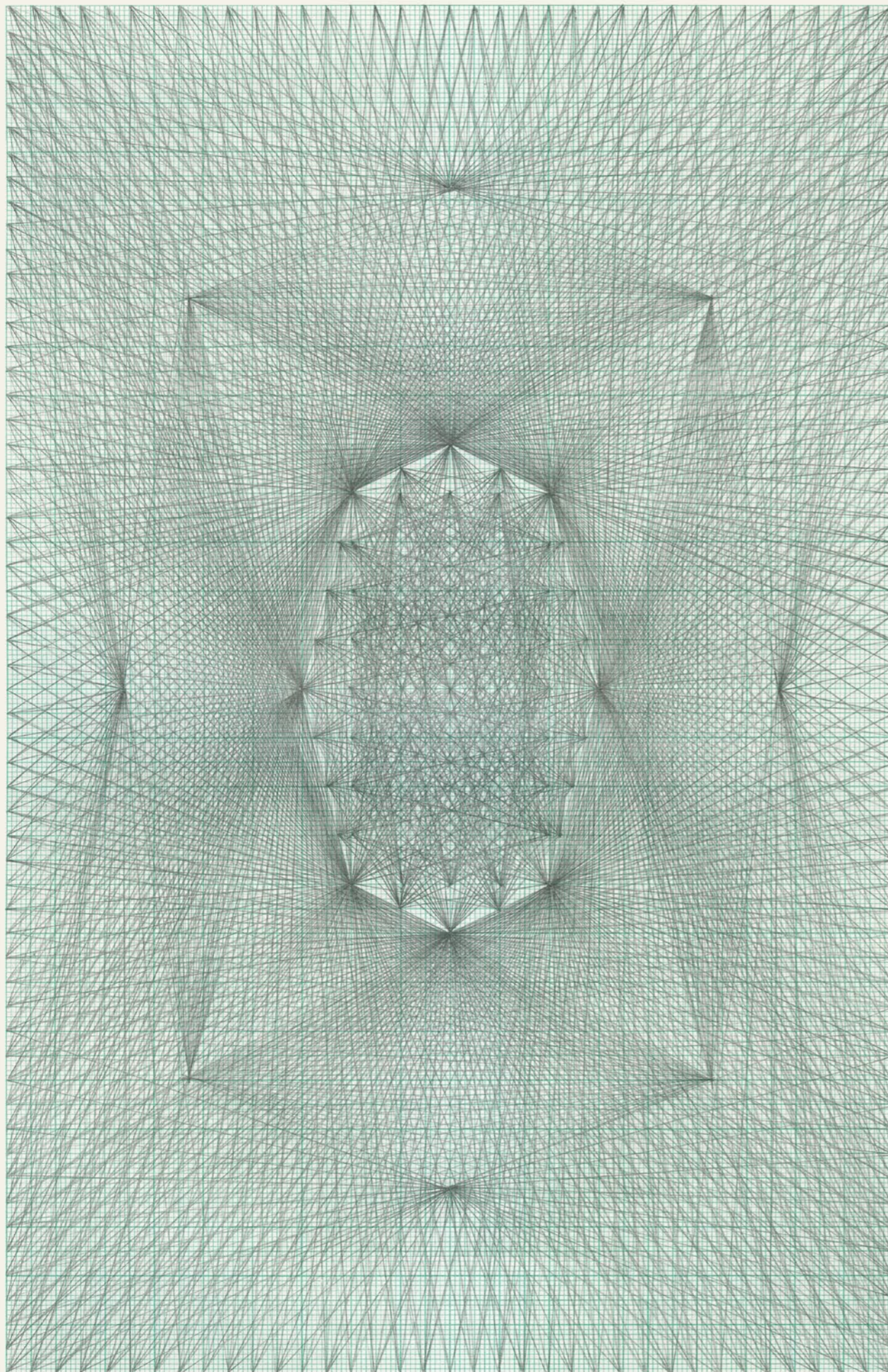
světlo tak pomalu se rodí jako krystaly

ladislav daněk / kresby

31.1. — 26.3.2015

galeriezet

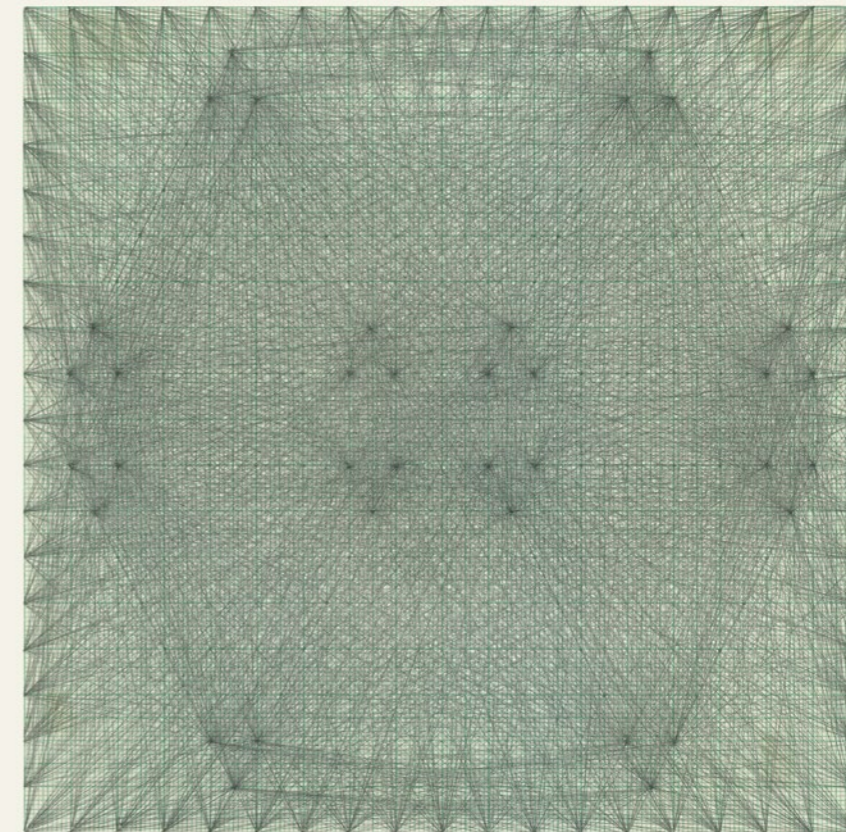
Město Velká Bystřice

<<
bez názvu | 1987
 tužka, milimetrový papír, 180 × 180 mm

<
bez názvu | 1991
 tužka, milimetrový papír, 295 × 195 mm

>
bez názvu | 1987
 tužka, milimetrový papír, 180 × 180 mm

ladislava daňka „tušení řádu“

výběrem z kresebné tvorby ladislava daňka od poloviny 80. let představuje galeriezet práce člena klubu konkréťtů 3, jež lze charakterizovat jako soustředěnou tvorbu „obrazců řádu.“ zviditelňování řádu je kódem lidské kultury, kterou provází a nese – a to i v podvrtných formách vyvolávajících nové aktualizace tohoto tématu v lidském bytí. ladislav daněk patří k ryzím představitelům potřeby zpřítomňování či regenerace univerzálního řádu v kontextu současného umění. ostatně pregnantní ideu konkréťtismu – *konkréťt*, nově stvořený předmět čistých forem, lze považovat za určitý mikromodel řádu, v daňkových kresbách, rýsovaných prostřednictvím tužky či barevných akvarelových pastelek na milimetrovém papíru, důsledně realizovaný. mnohočetné linie vztahující se k diskrétnímu úběžníku se vrství přes jiný obdobný vztah a směřování. množství vrstvených konvergencí postupně vytváří obrazec, který se v posledku ustálí v definitivní rovnováze... tlumeně zelený, červený či vzácněji modrý podkladový rastr sugeruje tvorbu obrazců utvářených symetricky, v daňkově případe obvykle (ne vždy) podle vertikální osy. před časem symetrický princip tematizoval karel srp.¹ uplatněný zobecňující pojem „představové schéma“² především vyjadřuje, že jde o řád tušený nejen v univerzálním obrazu světa, ale i v univerzálním pojmu lidské mysli. práce ladislava daňka a dalších současných autorů dokládají možná určitý revival představových schémat a vizuálních modelů, aktuálních během geneze moderního umění.

v případě daňkovy tvorby je však nutno rozšířit představu externího i interního řádu o složku obsahovou. jeho práce se neomezují pouze na čistě formově-estetickou realizaci vysoce abstraktní myšlenky řádu, nýbrž zřetelně ji chápou jako významové pole, jehož součástí jsou i symbolické artikulace. motiv kříže, který se několikrát opakuje, nemůže být

v evropské kultuře nahlížen jako pouhé abstraktum. v tvaroslovných variantách užitého principu, v monochromním i barevném pojetí, se objevují i hermetické útvary v podobě ovoidů, hvězdic, ikonicky sugestivních pravoúhelníků, lichoběžníků a polygonů, tedy útvarů, které s sebou nesou vrstvu velmi staré, zobecněle antropologické symboliky, moderním uměním nejdnou oživané. nalezneme zde i kresby pracující s principem prázdného středu, z něhož se rýsované osnovy rozbíhají jako z jakéhosi absolutního „negativního“ pole. tato významová rovina je podstatnou součástí výrazové síly kreseb, s jejichž racionální povahou koresponduje její zdrženlivý, intelektuální ráz. nicméně, na první pohled technický vzhled kreseb rýsovaných na milimetrovém papíře by neměl zakrýt vnímavému divákovi citlivý kresebný projev, prozrazující význam aktivní intuitivní složky umělcovy práce. podobně má zdůrazňovaná racionální a intelektuální hodnota svůj komplement v hodnotách smyslového vjemu, který je pro umělce, podle vlastních slov důležitý. zdánlivě nabízející se možnost generovat obdobné kresby počítačem odmítá, mimo uvedené důvody i proto, že „...každá kresba má svůj vlastní kód“ a že by se tak „...ochudil o nenahraditelné smyslové prožitky, které přináší práce s tradičními materiály.“³

ladislava daňka „tušení řádu“⁴ se představuje jako hluboce autentický, neodvozený projev lidské mysli v podobě uměleckého – stylově nejbliže postkonstruktivistického – díla.

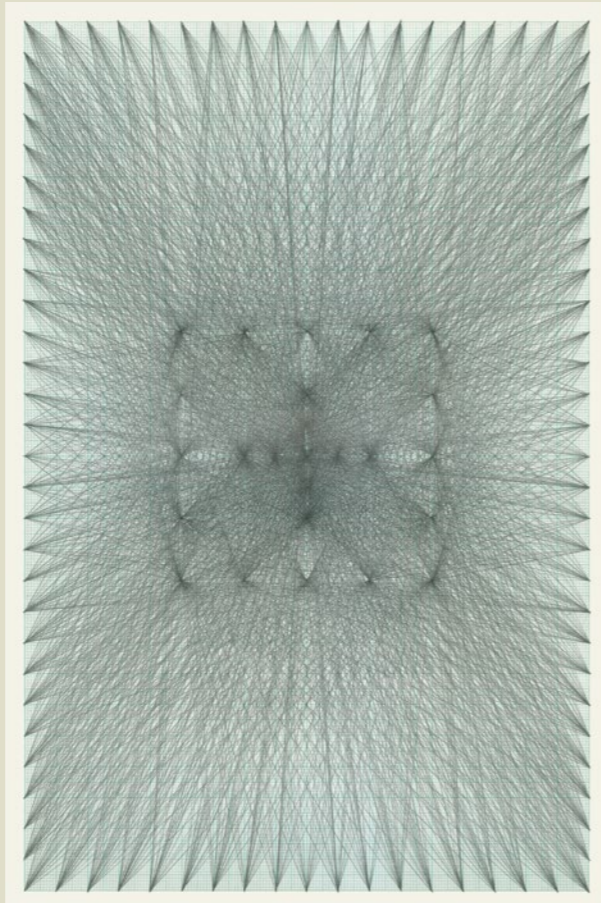
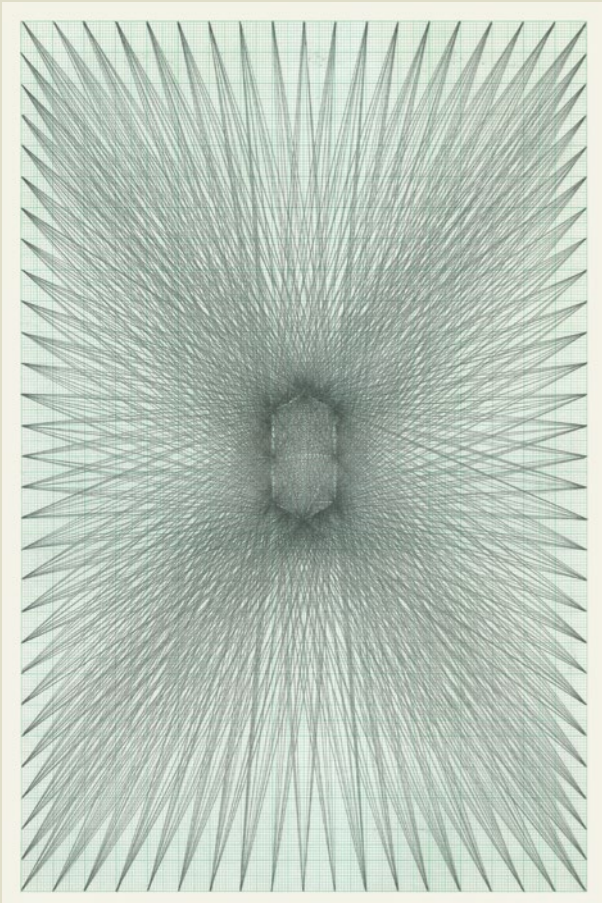
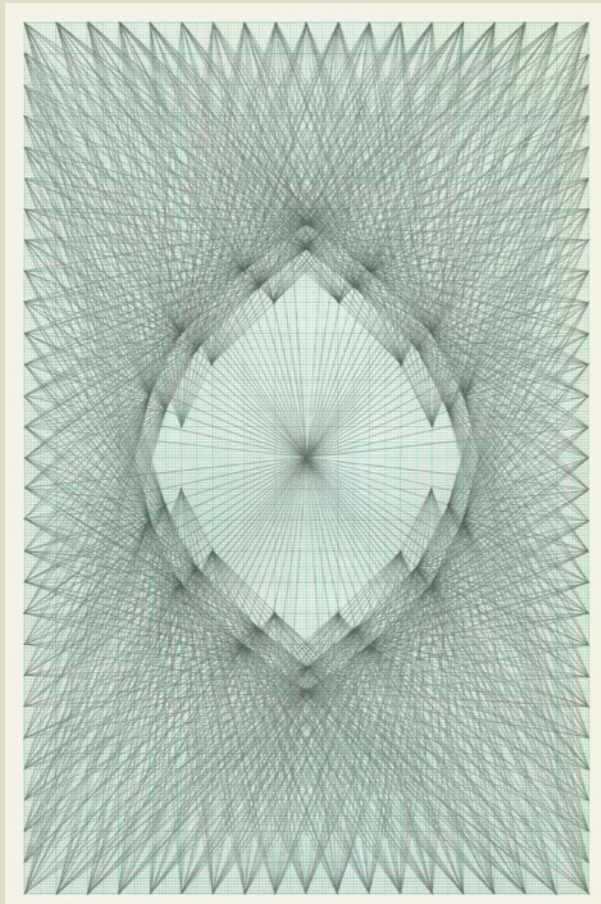
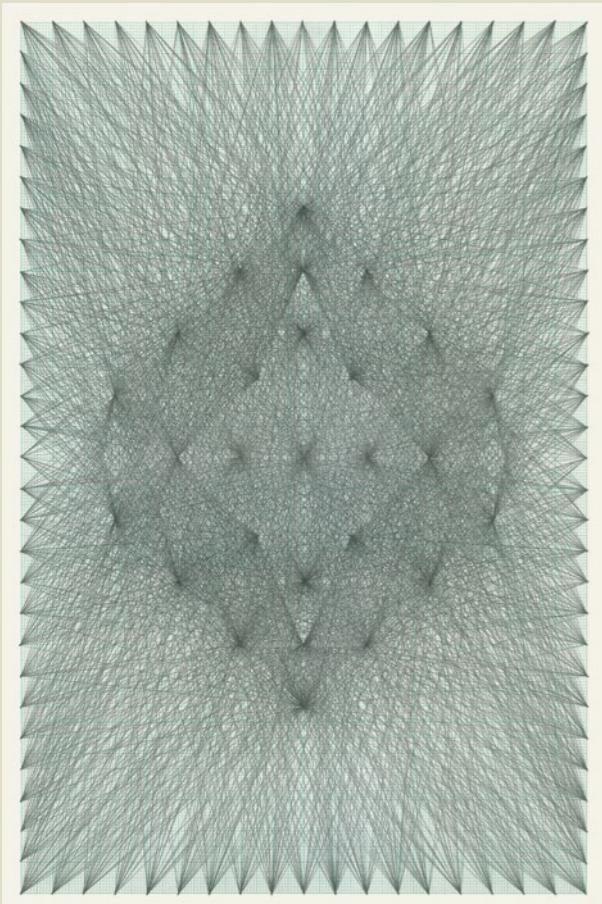
petr jindra

1/ karel srp, zlom a odraz. k jednomu typu představového schématu kolem roku 1900, in: *umění*, LIV, s. 251–260.

2/ tamtéž, s. 251–252.

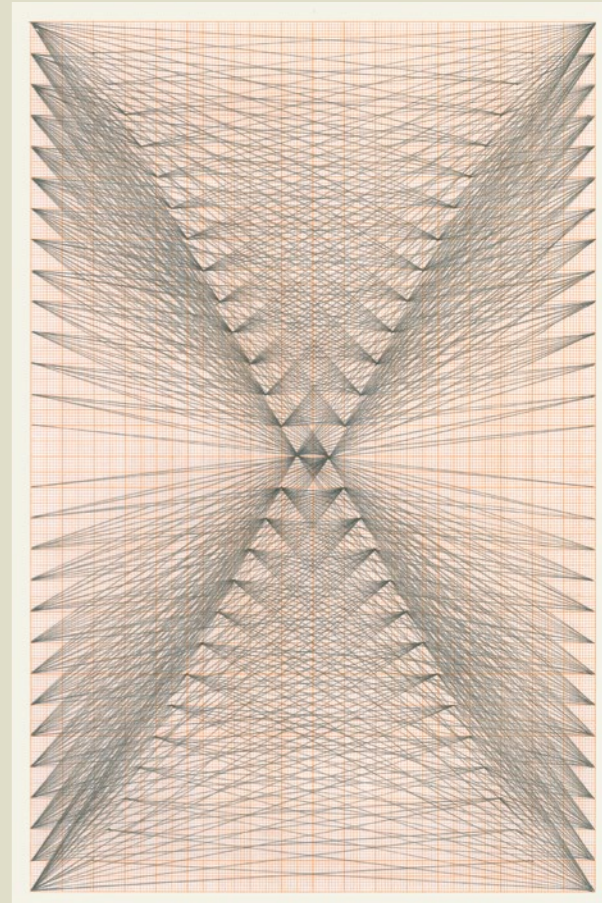
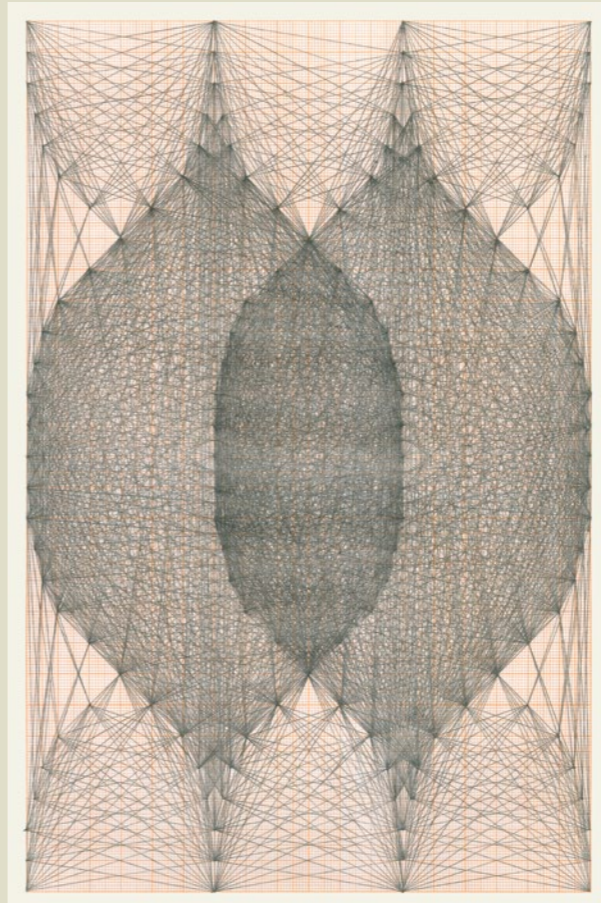
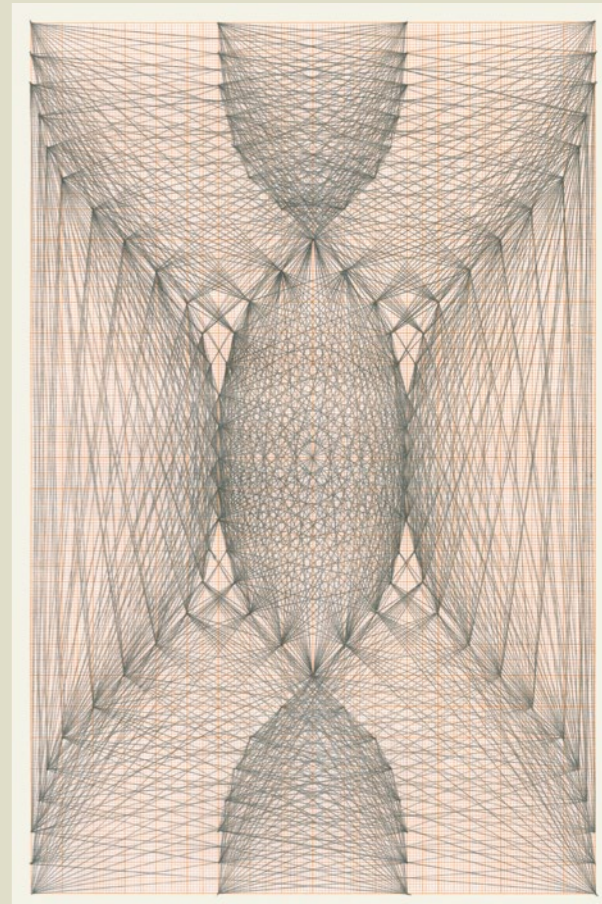
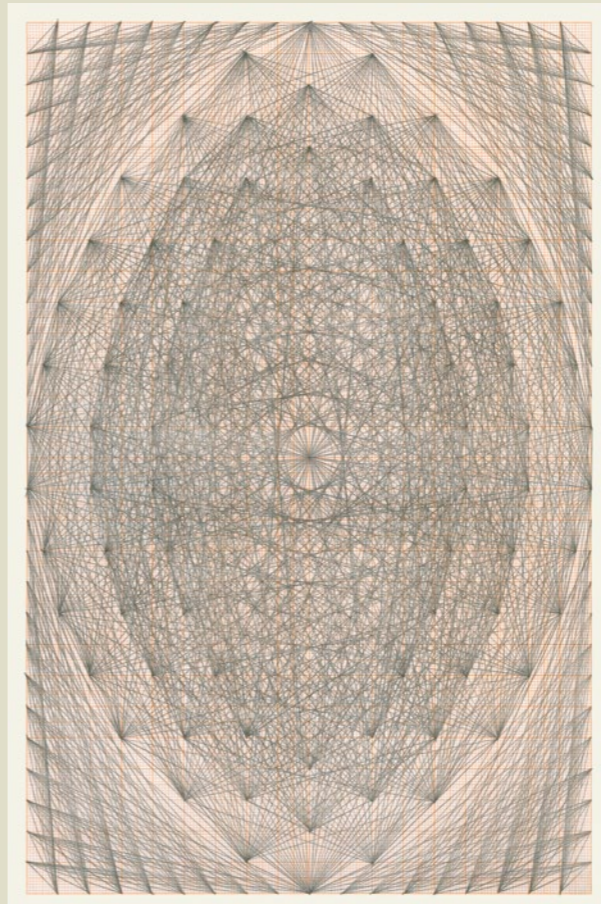
3/ citace autora. in: *ladislav daněk. tušení řádu*, (katalog výstavy), texty ladislava daněka, Jiří Valoch, plzeň, galerie města 2006.

4/ tamtéž.

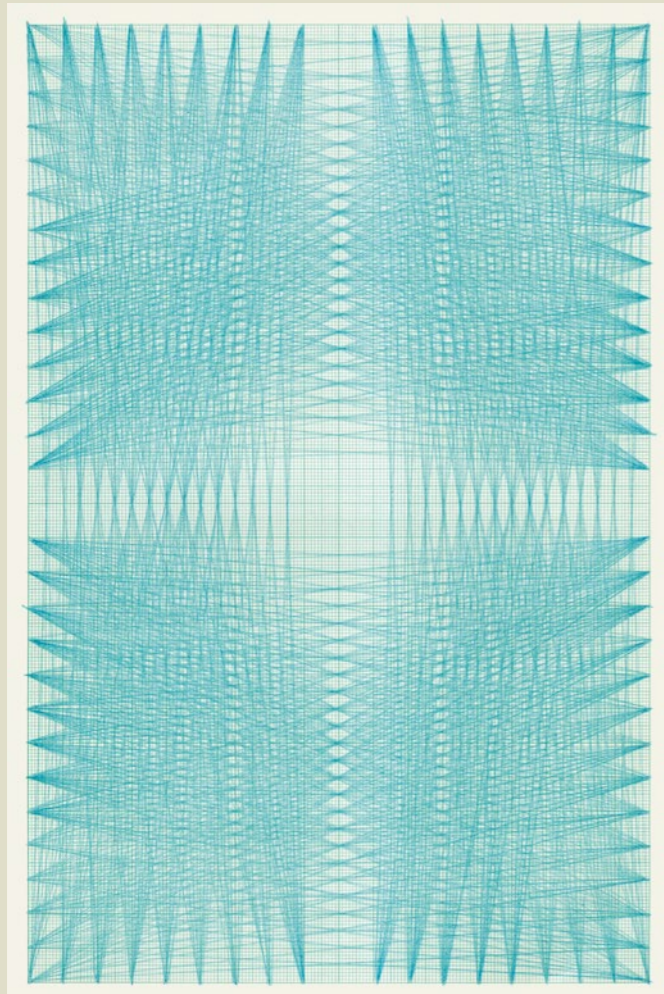
^
bez názvu | 1991
tužka, milimetrový papír, 295 × 195 mm
bez názvu | 1993
tužka, milimetrový papír, 295 × 195 mm

^
bez názvu | 1991
tužka, milimetrový papír, 295 × 195 mm
bez názvu | 1991–1992
tužka, milimetrový papír, 295 × 195 mm

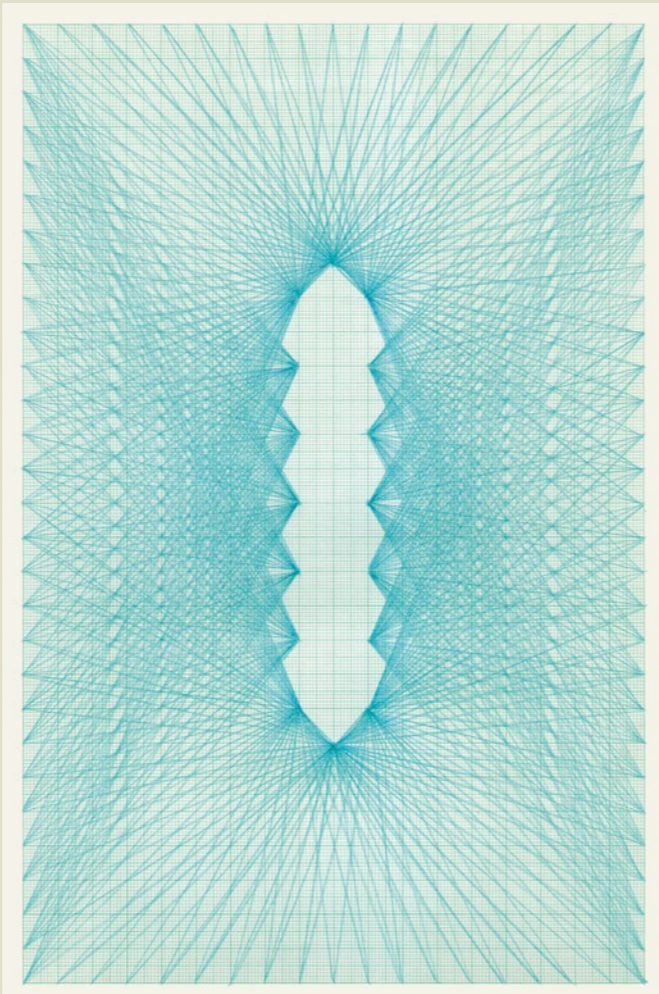

^
bez názvu | 1989
tužka, milimetrový papír, 295 × 195 mm
bez názvu | 2000
tužka, milimetrový papír, 295 × 195 mm

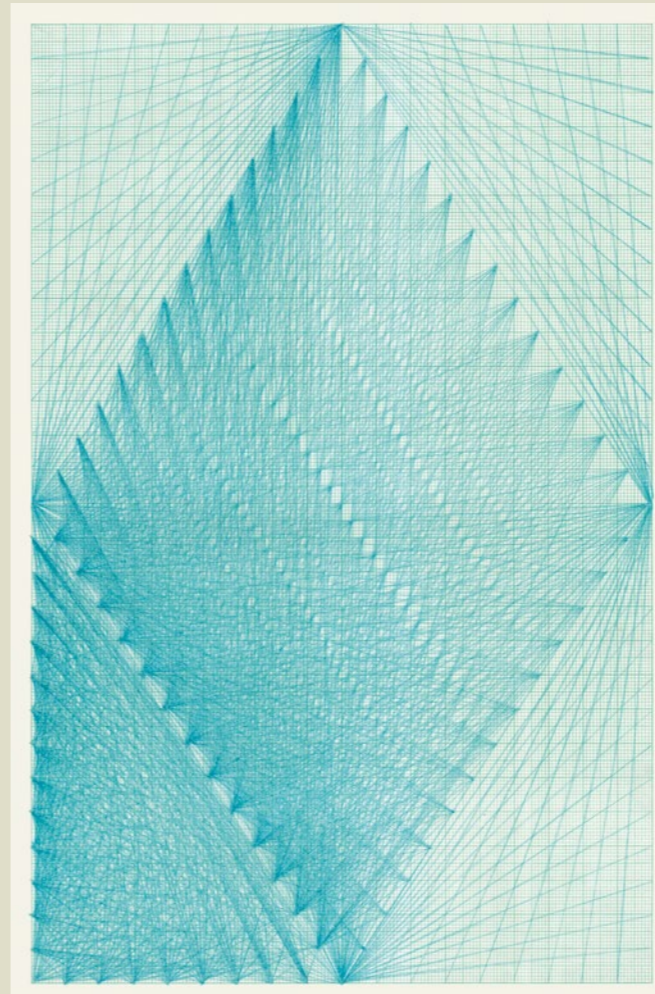
^
bez názvu | 2000
tužka, milimetrový papír, 295 × 195 mm
bez názvu | 1999
tužka, milimetrový papír, 295 × 195 mm

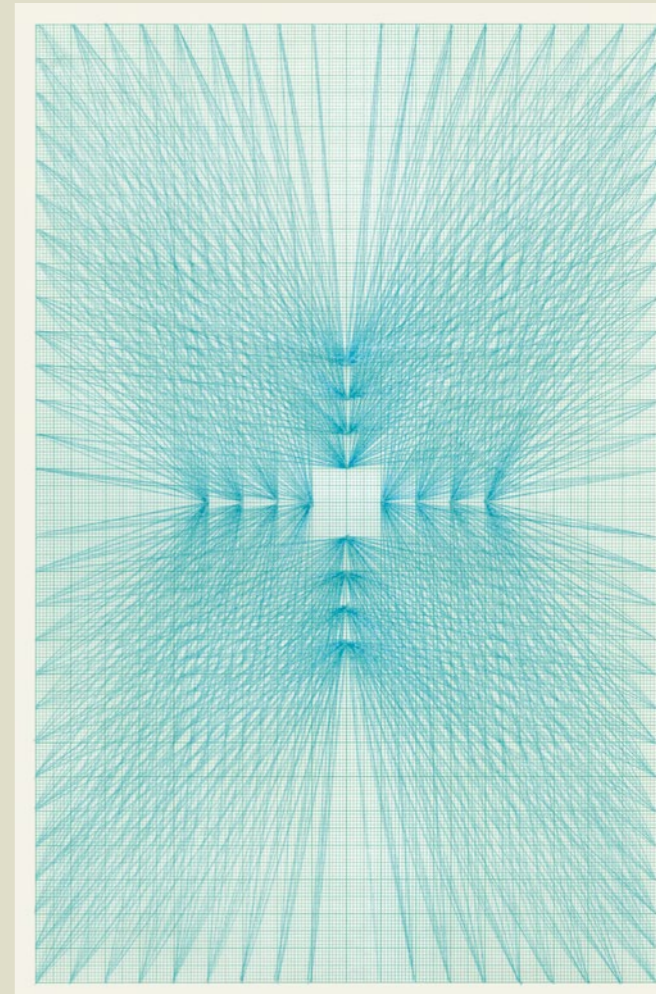
^
bez názvu | 1996
tužka, akvarelové pastelky, milimetrový papír, 295 x 195 mm

^
bez názvu | 1996
tužka, akvarelové pastelky, milimetrový papír, 295 x 195 mm

^
bez názvu | 1996
tužka, akvarelové pastelky, milimetrový papír, 295 x 195 mm

^
bez názvu | 1996
tužka, akvarelové pastelky, milimetrový papír, 295 x 195 mm

poznámky na okraj mojí práce

ve svých třidvaceti letech jsem pochopil, že kreslicí papír není jen podkladem potřebným k zachycení (fixaci) našich fantazijních představ, ale že sám je energetickým polem, sítí patrně obdobně strukturovanou jako universum, a začal jsem tudíž zkoumat jeho podstatu. bod na ploše papíru jsem chápal jako vizualizované centrum energie, linii jako její tok a plochu jako součet nekonečného množství energetických bodů. snaha o vizualizaci této mé představy mě nakonec dovedla k rýsování. prahl jsem totiž po co nejpřesnějším a pokud možno co nejjednodušším vyjádření toho, co jsem cítil, že je v ploše ukryto před našimi zraky. pro mě dodnes nekončící dobrodružství odkrývání neustále se proměňujících energetických vztahů (podobně jako v životě) je ale jen chabým pokusem o poodhalení tajemství. i tak často žasnu nad krystalickou čírostí energetických struktur, které mi bylo dáno při kreslení spatřit. stručně řečeno, to, co mě neustále zajímá, je řád a transcendence. oba fenomény nějakým podstatným způsobem souvisejí podle mého přesvědčení s emanací světla. nemám při kreslení většího přání, než se co nejvíce přiblížit k jeho plnému jas. můj mozek a kreslicí ruka jsou

jen prostředníky mezi tajemstvím a divákem a jednotlivé kresby jsou cosi jako střípky zrcadla neskonale velkolepějšího vesmírného řádu.

na počátku rýsování na milimetrovém papíře mě zajímal vztah zvolených bodů k okraji papíru. pak přišla druhá fáze, kdy mě zajímal vztah okraje k sobě samému, tedy vzájemný vztah bodů na něm umístěných. třetí fáze vychází z propojení vztahů jednotlivých bodů uvnitř plochy s jejich vztahem k okraji papíru. a poslední fáze je syntézou předchozích možností. tím jsem se intenzivně zabíral v letech 1983–1987. téměř noc co noc, od desíti jedenácti do druhé třetí ranní. málem jsem zapomněl dodat, že čáru si představuji jako řazení energetických bodů za sebou. proto někdy o tomto typu kreseb mluvím jako o energetických či přesněji psychofyzických polích. což souvisí také s tím, že na to, co z papíru vystoupí, jsem mnohdy čekal celé týdny. moje kresby je ovšem možné vnímat rovněž metaforicky, dá-li se to tak říct. a to metaforicky ve dvojím smyslu. zaprvé lze kresby vnímat jako svého druhu zprávy o mentálním odpoutávání se od vlastního ega směrem

k pochopení světa. a zadruhé jde o směřování zcela opačné. tedy o sestup do vlastního nitra, jehož smyslem je prostřednictvím výsledného obrazu (obrazce) pochopit sebe sama. to je mimo jiné podstata mandal. je však jasné, že jedna cesta bez druhé nikam nevede.

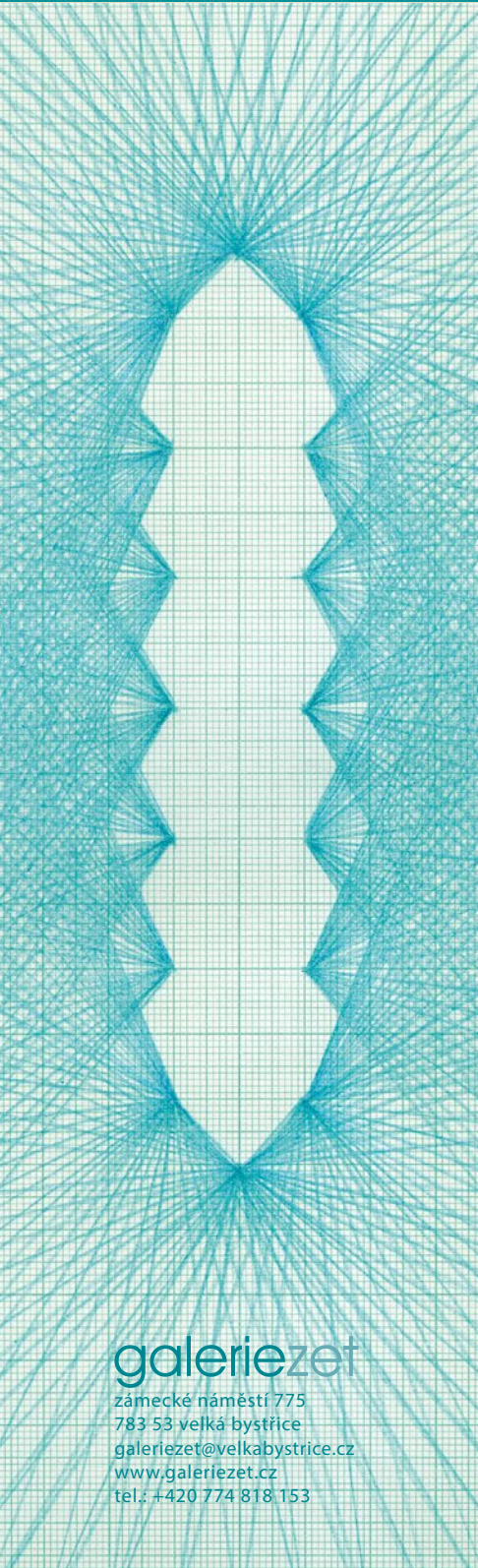
už víc jak třicet let mě vzrušuje stejná otázka: lze na ploše papíru (či plátna) zachytit tušení řádu, jež neumím vyjádřit slovy? zatím jsem dospěl k tomu, že čím jasnější jsou pravidla, tím harmoničtější je výsledek. to mě neustále fascinuje natolik, že necítím potřebu zásadně měnit konstanty mojí práce. vystačím si tedy s pravítkem, tužkou či pastelkami a milimetrovým papírem. práce s počítačem je mi naprosto vzdálená. každá kresba má totiž svůj vlastní kód. použití počítače by tedy bylo zbytečně zdouhavé a navíc bych se ochudil o nenahraditelné smyslové prožitky, která přináší ruční práce s tradičními výtvarnými prostředky.

můj „kombinatorický“ systém nabízí obrovské pole variačních možností. důležité tedy je neustále **myslet na smysl věci**, nikoliv primárně na její estetickou stránku. i tak se

spousta kreseb nevydaří. ale držím-li se správně zvoleného systému (tušeného řádu), kresba se sama pomalu vynořuje ze svého prenatálního stavu jako motýl líhnoucí se z kukly.

jistá prostorovost (záměrně nepoužívám výrazu prostor) se v mých kresbách vlastně projevuje jaksi sama od sebe. snad lépe řečeno: povstává a rozvíjí se ze striktně plošné organizace kresby. ty zdánlivě prostorové názvuky či někdy snad plány tedy ve skutečnosti nejsou ničím jiným než také jen neiluzivní plochou. ovšem takovou plochou, která není jen prostým podkladem, ale naopak k mému neustálému úžasu je čímsi živoucím, co se v uzlových bodech projevuje jako je to vlastně obrovský paradox, protože díváte-li se na moji kresbu zblízka, nevidíte na nepokreslených místech nic jiného než průmyslově tištěný vertikálně-horizontální rastr. světlo tedy do plochy „nepřidávám“, neboť ono samo z plochy vyzáruje! proto mám ve velké oblibě demlův výrok: „světlo tak pomalu se rodí jako krystaly.“ procesualita vzniku kresby je pro mě jistou formou osobní meditace, když nekreslím či nemaluji, chřadnu.

ladislav daněk

ladislav daněk

kreslíř, malíř, kurátor, výtvarný teoretik a bibliograf

narozen 9. ledna 1958 v přerově

studia

gymnázium v přerově (1973–1977)

pedagogická a filozofická fakulta univerzity palackého v olomouci,
obor jazyk český – výtvarná výchova (1977–1979)

filozofická fakulta univerzity palackého v olomouci,
obor teorie a dějiny výtvarných umění (1999–2009)

samostatně vystavuje od roku 1983 (česká republika, švýcarsko)

společně od roku 1979 (česká republika, slovenská republika, rakousko,
nizozemí, lotyšsko, estonsko, litva, chorvatsko, polsko)

zastoupení ve veřejných sbírkách

národní galerie v praze – sbírka jiřího valocha

geofyzikální ústav akademie věd české republiky

východočeská galerie v pardubicích

krajská galerie výtvarného umění ve zlíně

muzeum umění olomouc

statutární město olomouc

členství ve spolcích a skupinách

spolek olomouckých výtvarníků (1991–1998)

klub konkretistů 2 – olomoucká sekce (1997–2005)

klub konkretistů 3 (od 2012)

zaměstnání

v 80. letech pracoval v různých dělnických profesích. od roku 1990 působí jako kurátor a historik umění v muzeu umění olomouc. doposud se podílel na realizaci více jak 100 monografických či společných výstav a je autorem nebo spoluautorem více jak 90 katalogů a odborných publikací

literatura

yvona boháčová: daněk, ladislav, *nová encyklopedie českého výtvarného umění, a-m*, praha, academia, 1995, s. 249.

milan kozelka (ed.): *vertikální nostalgie. olomoucká literární a umělecká scéna 90. let a současnosti*, olomouc, votobia, 2002, s. 116–120.

jan andres: tři zdroje a tři součásti geometrizujících vizí ladislava daňka, *umělec*, 2004, č. 4, s. 16–19.

ladislav daněk. rýsované kresby, (katalog výstavy), text jiří valoch, zlín, studio 6.15, 2006.

ladislav daněk. kresby 1979–2006, (katalog výstavy), texty ludvík ševeček, jan andres, ladislav daněk, zlín, krajská galerie výtvarného umění 2007.

marie platovská, rostislav švácha (eds.): *dějiny českého výtvarného umění [VI/2], 1958–2000*, praha, academia, 2007, s. 575, 592, 593, 717.

kontakt

danek@olmuart.cz | tel: 608 061 414

galeriezet

zámecké náměstí 775
783 53 velká bystřice
galeriezet@velkabystrice.cz
www.galeriezet.cz
tel.: +420 774 818 153